

Atende S.A.

Sprawozdanie Niezależnego Biegłego Rewidenta z Badania

Rok obrotowy kończący się

31 grudnia 2017 r.

KPMG Audyt Sp. z o.o.
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa, Polska
Tel. +48 (22) 528 11 00
Faks +48 (22) 528 10 09
kpmg@kpmg.pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA („SPRAWOZDANIE Z BADANIA”)

Dla Walnego Zgromadzenia Atende S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Atende S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Ostrobramska 86 („Jednostka”), na które składa się jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 r., jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów, jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz zestawienie zmian w jednostkowym kapitale własnym za rok obrotowy kończący się tego dnia oraz informacje dodatkowe, zawierające opis istotnych zasad rachunkowości oraz inne informacje objaśniające („jednostkowe sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Kierownika oraz Rady Nadzorczej Jednostki za jednostkowe sprawozdanie finansowe

Kierownik Jednostki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, jednostkowego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF UE”), innymi obowiązującymi przepisami prawa, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości. Kierownik Jednostki jest odpowiedzialny również za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późniejszymi zmianami) („ustawa o rachunkowości”), Kierownik oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby jednostkowe sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie.

Odpowiedzialność Biegłego Rewidenta za badanie jednostkowego sprawozdania finansowego

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o tym jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („ustawa o biegłych rewidentach”),
- Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętych uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r.,

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („rozporządzenie UE”), oraz
- innych mających zastosowanie przepisów prawa.

Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że jednostkowe sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi regulacjami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że każde z osobna lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego jednostkowego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ ryzyko oszustwa może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub ominięcie systemu kontroli wewnętrznej.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Jednostki, ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Kierownika Jednostki, obecnie lub w przyszłości.

Nasze badanie polegało na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnego zniekształcenia w jednostkowym sprawozdaniu finansowym spowodowanego oszustwem lub błędem. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem jednostkowego sprawozdania finansowego przedstawiającego rzetelny i jasny obraz, w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w Jednostce. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedniości stosowanej polityki rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Kierownika Jednostki oraz ocenę ogólnej prezentacji jednostkowego sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii z badania.

Najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia („kluczowe sprawy badania”), w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych spraw. Do kluczowych spraw badania odnosimy się w kontekście naszego badania jednostkowego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii na jego temat i nie wyrażamy osobnej opinii o tych sprawach.

1. Ujmowanie przychodów ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży w 2017 r.: 233.724 tysięcy złotych; Aktywa z tytułu umów z klientami długoterminowe na dzień 31 grudnia 2017 r.: 1.321 tysięcy złotych; Aktywa z tytułu umów z klientami krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2017 r.: 7.998 tysięcy złotych; Zobowiązania z tytułu umów z klientami długoterminowe na dzień 31 grudnia 2017 r.: 22.135 tysięcy złotych; Zobowiązania z tytułu umów z klientami krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2017 r.: 22.664 tysięcy złotych.

Odniesienie do jednostkowego sprawozdania finansowego:

Punkt 7 „Opis przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów”; Punkt 8 „Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach”, Punkt 10 „Szczegółowe noty i objaśnienia”: Nota 1 „Przychody z umów z klientami, salda dotyczące umów”.

Kluczowa sprawa badania

Jednostka realizuje przychody ze sprzedaży z kilku głównych źródeł, które obejmują m.in. dostawę sprzętu, świadczenie usług wdrożeniowych (integracyjnych i pozostałych), usług serwisowych i utrzymaniowych oraz usług specjalistycznych. Znaczna część umów z klientami to umowy wieloelementowe, które mogą zawierać elementy każdego z powyższych źródeł przychodów.

Ujmowanie przychodu z umów wieloelementowych jest czynnością złożoną, wymagającą znacznego poziomu osądu odnośnie identyfikacji odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia, alokacji wynagrodzenia do każdego odrębnego zobowiązania, a także określenia terminu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, czyli prawidłowego momentu ujmowania przychodu. W szczególności umowy z klientami mogą zawierać zobowiązania do świadczenia usług serwisowych i utrzymaniowych, które Jednostka realizuje w okresie obejmującym dwa lub więcej lat obrotowych. Dostawa sprzętu oraz usługi wdrożeniowe są zasadniczo całkowicie realizowane i rozliczane w trakcie jednego roku obrotowego.

Ujmowanie przychodów ze sprzedaży stanowi kluczową sprawę badania ze względu na:

Podejście do badania

Nasze podejście do badania obejmowało, między innymi:

- ocenę zgodności stosowanej przez Jednostkę polityki rachunkowości dotyczącej ujmowania przychodów z odpowiednimi standardami sprawozdawczości finansowej;
- testy zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznych dotyczących wyodrębnienia poszczególnych elementów z umów z klientami, alokacji wynagrodzenia do poszczególnych elementów, momentu ujmowania przychodów ze sprzedaży oraz wdrożonego przez Zarząd podziału obowiązków osób zaangażowanych w ujmowanie przychodów ze sprzedaży w celu zmniejszenia ryzyka manipulacji sprawozdaniem finansowym;
- porównanie przychodów zrealizowanych przez Jednostkę w 2017 roku z kwotą przychodów oczekiwaną przez nas na podstawie płatności otrzymanych od kontrahentów Jednostki w 2017 roku;
- uzgodnienie wybranej próby transakcji sprzedaży do dokumentacji źródłowej, obejmującej umowy z klientami, budżety realizowanych projektów, wystawione faktury sprzedaży i /lub dokumentację potwierdzającą przekazanie towaru/ wykonanie usługi;

<ul style="list-style-type: none">- wieloelementowy charakter umów podpisywanych przez Jednostkę z klientami;- konieczność dokonywania przez Zarząd znacznych osądów księgowych;- fakt, że przychody są jednym z głównych wskaźników oceny działalności Jednostki, a także systemu premiowego dla Zarządu, co zwiększa ryzyko manipulacji sprawozdaniem finansowym.	<ul style="list-style-type: none">• analizę istotnych faktur korygujących przychody ze sprzedaży wystawionych po zakończeniu roku pod kątem oceny prawidłowości ujęcia przychodów w badanym roku obrotowym;• analizę wybranych transakcji sprzedaży ujętych na przełomie roku pod kątem przypisania przychodów do właściwego okresu poprzez porównanie do dokumentów źródłowych takich jak faktury sprzedaży oraz dokumenty potwierdzające dostawę towaru lub wykonanie usługi;• analiza przychodów ze sprzedaży zrealizowanych w bieżącym roku obrotowym w celu identyfikacji istotnych, nietypowych transakcji lub nieoczekiwanych trendów poprzez porównanie przychodów ze sprzedaży do poprzedniego roku, oraz porównanie listy kontrahentów Jednostki w bieżącym i poprzednim roku obrotowym; uzgodnienie zidentyfikowanych istotnych nietypowych transakcji do dokumentacji źródłowej/ potwierdzeń zewnętrznych;• analiza ręcznych poleceń księgowania na kontach przychodów ze sprzedaży, w tym w szczególności ręcznych poleceń księgowania przychodów ujmowanych w korespondencji z kontami, na których Jednostka zwykle nie ujmuje przychodów ze sprzedaży oraz uzgodnienie wybranych księgowania do dokumentacji źródłowej;• uzyskanie potwierdzeń wybranej próby niezapłaconych na dzień 31 grudnia 2017 r. faktur sprzedażowych wystawionych do kontrahentów niepowiązanych, a w odniesieniu do jednostek powiązanych wszystkich istotnych sald na dzień 31 grudnia 2017 r.;• rozważenie adekwatności ujawnień w jednostkowym sprawozdaniu finansowym w odniesieniu do istotnych zasad rachunkowości oraz istotnych osądów, dotyczących ujmowania przychodów ze sprzedaży.
---	--

2. Wartość odzyskiwalna inwestycji w jednostki podporządkowane

Wartość księgowa netto inwestycji w jednostki podporządkowane na dzień 31 grudnia 2017 r.: 22.095 tysięcy złotych.

Odniesienie do jednostkowego sprawozdania finansowego:

Punkt 7 „Opis przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów”; Punkt 8 „Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach”, Punkt 10 Szczegółowe noty i objaśnienia: Nota 12 „Inwestycje w jednostki podporządkowane”.

Kluczowa sprawa badania

Jednostka posiada udziały w jednostkach zależnych zajmujących się integracją systemów teleinformatycznych opartych głównie na oprogramowaniu własnym oraz realizujących dostawę towarów i świadczenie usług w innych obszarach rynku IT, w tym dla sektora publicznego (administracja samorządowa, szpitale) oraz dla sektora energetycznego z dominującym udziałem Skarbu Państwa. Z uwagi na silne uzależnienie wyników niektórych jednostek zależnych od inwestycji publicznych, których poziom w ostatnich latach uległ istotnemu zmniejszeniu, Jednostka odnotowała obniżenie tempa wzrostu wyników finansowych niektórych jednostek zależnych względem prognoz przyjętych na dzień nabycia udziałów w tych spółkach. W związku z powyższym, na dzień 31 grudnia 2017 r. Jednostka przeprowadziła testy na utratę wartości inwestycji w spółki zależne, dla których zidentyfikowała przesłanki wskazujące na możliwą utratę przez nie wartości.

Utrata wartości inwestycji w spółki zależne została uznana przez nas za kluczową sprawę badania, ponieważ test na utratę wartości oparty jest w dużej mierze na istotnych szacunkach i subiektywnych założeniach Zarządu, w szczególności w odniesieniu do wysokości przyszłych przepływów pieniężnych oraz przyjętej stopy dyskonta. Prognozy przyszłych przepływów pieniężnych obciążone są dużym ryzykiem zmian ze względu na zmieniające się warunki rynkowe.

Podejście do badania

Nasze procedury badania obejmowały, między innymi:

- ocenę zgodności stosowanej przez Jednostkę polityki rachunkowości dotyczącej testowania utraty wartości inwestycji w jednostki zależne z odpowiednimi standardami sprawozdawczości finansowej;
- testowanie zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznej w zakresie identyfikacji przesłanek oraz sporządzania testu na utratę wartości inwestycji w jednostki zależne, w tym identyfikację i ocenę kluczowych założeń;
- ocenę kompletności inwestycji w spółki zależne, dla których Zarząd powinien przeprowadzić test na utratę wartości poprzez porównanie wyników finansowych zrealizowanych przez spółki zależne w 2017 roku do wyników planowanych na ten rok oraz ocenę prawidłowości identyfikacji przez Zarząd innych wewnętrznych oraz zewnętrznych przesłanek wskazujących na możliwą utratę wartości inwestycji;
- zaangażowanie naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu wycen, którzy wsparli nas w ocenie poprawności oraz wewnętrznej spójności modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych ze względu na zastosowaną metodykę, a także w porównaniu zastosowanego modelu testu na utratę wartości do powszechnie stosowanych modeli testowania utraty wartości inwestycji;

	<ul style="list-style-type: none">• ocenę przyjętych przez Jednostkę kluczowych założeń i dokonanych szacunków poprzez:<ul style="list-style-type: none">○ ocenę kompletności kluczowych założeń zidentyfikowanych przez Zarząd w modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych poprzez porównanie do wyników analizy wrażliwości testów na utratę wartości na zmianę założeń;○ ocenę racjonalności przyjętych przez Zarząd kluczowych założeń dotyczących stopy wzrostu zysku operacyjnego poprzez porównanie do rzeczywistych danych pochodzących z historycznych informacji finansowych Jednostki oraz poprzez analizę działań podejmowanych przez Zarząd Jednostki do dnia badania;○ ocenę poprawności zastosowanej stopy dyskonta poprzez porównanie do źródeł zewnętrznych (przy wsparciu naszych specjalistów z zakresu wycen);• ocenę adekwatności ujawnień w jednostkowym sprawozdaniu finansowym dotyczących przyjętych kluczowych założeń, wyników przeprowadzonych testów na utratę wartości inwestycji w spółki zależne oraz informacji na temat wrażliwości modelu na zmianę w kluczowych założeniach.
--	---

Opinia

Naszym zdaniem, załączone jednostkowe sprawozdanie finansowe Atende S.A.:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Jednostki na dzień 31 grudnia 2017 r., finansowych wyników działalności oraz przepływów pieniężnych za rok obrotowy kończący się tego dnia, zgodnie z MSSF UE, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone, na podstawie prawidłowo prowadzonych, we wszystkich istotnych aspektach, ksiąg rachunkowych, oraz
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z przepisami prawa i postanowieniami statutu Jednostki.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o jednostkowym sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Atende i Atende S.A w 2017 r. („sprawozdanie z działalności”).

Za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa odpowiedzialny jest Kierownik Jednostki. Ponadto Kierownik oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym zadaniem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, było wyrażenie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz czy jest ono zgodne z informacjami zawartymi w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Naszym zadaniem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o Jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania jednostkowego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie, na czym polega każde istotne zniekształcenie.

Na podstawie naszych procedur przeprowadzonych w ramach badania sprawozdania finansowego, naszym zdaniem, sprawozdanie z działalności, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- jest zgodne z informacjami zawartymi w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania jednostkowego sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego

Kierownik oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki są odpowiedzialni za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem jednostkowego sprawozdania finansowego, naszym zadaniem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, było wyrażenie opinii, czy emitent zobowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach stwierdził, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz informacjami zawartymi w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, Jednostka zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz lit. l rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późniejszymi zmianami) („rozporządzenie”).

Ponadto stwierdzamy, że informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz lit. i rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostały sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- są zgodne z informacjami zawartymi w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Niezależność i wybór firmy audytorskiej

Nasza opinia z badania jednostkowego sprawozdania finansowego jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu.

W trakcie przeprowadzania badania kluczowi biegli rewidenci i firma audytorska pozostawali niezależni od Jednostki zgodnie z przepisami ustawy o biegłych rewidentach, rozporządzenia UE oraz „Kodeksem Etyki Zawodowych Księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC)” przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy zabronionych usług niebędących badaniem, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia UE oraz art. 136, z uwzględnieniem przepisów przejściowych, określonych w art. 285, ustawy o biegłych rewidentach.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2016 r. zostało zbadane przez KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Jednostki z dnia 11 maja 2016 r. Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 r. zostało zbadane przez KPMG Audyt Sp. z o.o. na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Jednostki z dnia 25 kwietnia 2017 r.

Całkowity nieprzerwany okres zaangażowania firm z sieci KPMG w badanie sprawozdań finansowych Jednostki wynosi 2 lata i obejmuje okresy zakończone 31 grudnia 2016 r. oraz 31 grudnia 2017 r.

W imieniu firmy audytorskiej
KPMG Audyt Sp. z o.o.
Nr na liście 458
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa

.....
Małgorzata Kochanowska
Kluczowy biegły rewident
Nr w rejestrze 11777

27 marca 2018 r.